

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS 2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. ĮVADAS

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo problema yra kompleksinė ir reikalauja sutelkto bendro visų sektorių darbo, integruoto požiūrio bei nuoseklios ir ilgalaikės politikos, kurią įgyvendinant būtų nuosekliai siekiama ilgalaikių tvarių rezultatų visuomenės sveikatos ir saugumo srityje. Be valstybėje atskirose srityse vykdomų prevencijos, ankstyvosios intervencijos, pagalbos, sveikatos ar socialinių paslaugų bei priežiūros priemonių, siekiama pokyčių sprendžiant sisteminius su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusius klausimus, apimančius ir naujus globalius iššūkius. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinės priemonės, skirtos visuomenei, yra esminės siekiant sumažinti vartojimo riziką bei skatinti sveiką gyvenimo būdą. Prevencinėmis priemonėmis galima padėti ir išvengti psichikos ir elgesio sutrikimų bei su tuo susijusių sveikatos bei socialinių problemų tiems, kurie jau pradėjo vartoti psichoaktyvias medžiagas. Prevencijos būdais siekiama skatinti ne tik sveiką ir saugią vaikų ir jaunuolių raidą, bet ir padėti jiems pozityviai bendrauti šeimose, mokyklose, bendraamžių rate, darbo vietose ir visuomenėje. Šios priemonės taip pat apima švietimo programas, kurios padeda vaikams ir jaunimui suprasti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pasekmes sveikatai ir socialinei gerovei. Tikslas – įgalinti mokyklų bendruomenes mažinti mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo riziką ir skatinti apsauginių veiksmų formavimąsi. Skirtingų amžiaus grupių mokiniams suteikiamos žinios apie psichoaktyvias medžiagas, jų vartojimą, vartojimo rizikos ir apsauginius veiksmus, skatinamas mokinių kritinis ir kūrybinis mąstymas, ugdomi socialiniai įgūdžiai.

Alkoholio vartojimas gali neigiamai atsiliiepti ne tik jį vartojančiajam, bet ir kitiems asmenims artimoje aplinkoje, šeimai bei darbui. Alkoholio vartojimas vis dar sudaro reikšmingą poveikį visuomenės sveikatai ir saugumui, tad turi būti tęsiamos ir stiprinamos prevencinės priemonės, siekiant tolesnių teigiamų pokyčių.

Jurbarko rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisija (toliau – Komisija) yra nuolatinė komisija, koordinuojanti narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos veiksmus Jurbarko rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) teritorijoje. Komisija sudaroma Savivaldybės tarybos sprendimu trejiems metams iš 11 narių, Savivaldybės ir valstybės institucijų bei įstaigų pasiūlytų atstovų. Komisijos veiklos forma – posėdžiai. Komisija kartą per metus už savo veiklą atsiskaito Savivaldybės tarybai.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2025 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T2-22 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos 2024 metų veiklos ataskaitos“ buvo pritarta Komisijos 2024 metų veiklos ataskaitai.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2025 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T2-84 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimo Nr. T2-222 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos sudėties pakeitimo ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo atnaujinti Komisijos nuostatai, atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatymo pakeitimus.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2025 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T2-117 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos sudarymo“ 3 metams sudaryta naujos sudėties Komisija.

II. VEIKLOS APŽVALGA

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas), įgyvendindamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą Nr. 10.1.4-ESFA-V-921-02-0002 „Daugiafunkcinio konsultavimo modelio ūkio subjektams, vykdančioms veiklas, susijusias su narkotikų prekursoriais, tabako, alkoholio gaminiais, sukūrimas“, yra sukūręs Daugiafunkcinio konsultavimo modelį. Departamento sukurtas Daugiafunkcinio konsultavimo modelis nuolatos viešinamas Jurbarko rajono savivaldybės interneto svetainės skyrelio „Verslas“ dalyje „Leidimai, licencijos“. Konsultavimo modeliu <https://medis.ntakd.lt/> gali naudotis Savivaldybės administracijos specialistai ir kiti svetainės lankytojai, kuriems reikalinga naujausia, aktuali informacija, susijusi su alkoholio produktų, tabako gaminių, elektroninių cigarečių, narkotinių ir psichotropinių medžiagų prekursorių veiklos priežiūra ir licencijavimu. Departamento sukurta konsultavimo platforma yra informatyvi, patogų ir paprasta ja naudotis. Galimybė naudotis šiuo konsultavimo modeliu yra prieinama visiems asmenims pagal poreikį.

2025 m. Departamentas teikė informaciją Savivaldybei dėl parengtų teisės aktų projektų, su kuriais buvo supažindinami Komisijos nariai.

2025 m. kovo mėn. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kreipėsi į Lietuvos savivaldybes užpildyti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtą apklausą apie savivaldybės lygmeniu vykdomas iniciatyvas, skirtas jaunimo psichikos sveikatos stiprinimui ir psichoaktyvių medžiagų prevencijai. Šiuo klausimynu buvo siekiama surinkti informaciją apie savivaldybės lygmens iniciatyvas ir politiką, skirtą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai ir reagavimui į jas, psichikos sveikatos stiprinimui ir palaikymui bei įvairių paslaugų koordinavimui. Klausimynas buvo užpildytas Online būdu, surinkus ir apibendrinus reikalingą informaciją, kurią pateikė Komisijos nariai pagal savo vykdomas veiklas.

2025 m. gegužės mėn. Departamentas, bendradarbiaudamas su Vidaus reikalų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei kitomis suinteresuotomis institucijomis, parengė Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Departamentas rekomendavo savivaldybėms aptarti Aprašo nuostatas ir, atsižvelgiant į poreikį, numatyti jo taikymą visoms savivaldybės teritorijoje esančioms mokykloms (išskyrus aukštąsias mokyklas). Buvo nurodyta, kad Aprašas gali būti naudojamas kaip pagrindas rengiant ir tvirtinant savivaldybių teisės aktus dėl mokyklų reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą. Buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad Aprašas yra pavyzdinis, todėl savivaldybės turi teisę ir galimybę jame pateiktas nuostatas pritaikyti ar keisti taip, kad jos atitiktų konkrečius vietos poreikius.

2025 m. birželio mėn. Departamentas vykdė savivaldybių apklausą, kuria siekta įvertinti psichoaktyviųjų medžiagų (toliau – PAM) vartojimo prevencijos koordinavimo patirtį savivaldybių lygmeniu bei taikomas prevencines priemones. Klausimai buvo suskirstyti į šias pagrindines temas: strateginis planavimas ir prioritetai, koordinavimo struktūra, finansavimas, vykdomos veiklos ir jų vertinimas, bendradarbiavimas ir partnerystės. Pateikta apklausa buvo užpildyta Online būdu. Išanalizavus ir apibendrinus gautus duomenis, Departamentas parengė ataskaitą (patalpinta: <https://ntakd.lrv.lt/lt/aktuali-informacija-savivaldybems/specialistams/>), kurioje buvo pateikti pagrindiniai apklausos rezultatai, tendencijos bei išvados. Informacija apie ataskaitą buvo persiųsta el. paštu Komisijos narių žiniai.

Departamentas 2025 metais organizavo mokymus, siekdamas tobulinti savivaldybių Narkotikų kontrolės komisijų narių kompetencijas psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir jų vartojimo prevencijos klausimais, pasidalindamas gerąja darbo patirtimi, padėdamas spręsti savivaldybėms aktualius klausimus. Komisijos nariai dalyvavo mokymuose, konferencijose, pasitarimuose: „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės užtikrinimas“, „Visuomenės psichikos sveikata: psichoaktyvios medžiagos jauno žmogaus aplinkoje“, „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija per aktyvų bendruomenės įsitraukimą“, „Kuriame

saugias mokyklas kartu: savivaldybių įsitraukimas ir veiksmų planas“, „Prevencijos koordinavimo stiprinimas savivaldybėse: kryptys, sprendimai ir bendradarbiavimas“.

2025 m. Komisija į posėdžius rinkosi 2 kartus. Posėdžių metu buvo aptariama: 2025 m. Komisijos veiklos plano vykdymas, Komisijos sudėties atnaujinimo klausimai, prevencinių priemonių taikymas, atsižvelgiant į nustatytas galimai nusikalstamas veikas Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje, Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų reagavimas į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo atvejus bei pagalbos teikimas mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą, Ankstyvosios intervencijos programos įgyvendinimas, Jurbarko rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos 2026–2028 metų priemonių plano patvirtinimas.

2025 m. spalio mėn. Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje vyko Gimnazijos tarybos, mokytojų bei kitų suinteresuotų asmenų darbinis pasitarimas su Savivaldybės Meru, Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus atstovais, policijos atstovais ir Komisijos nariais. Pasitarimo metu bus aptariama prevencinių priemonių taikymas dėl nustatytų galimai nusikalstamų veikų Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje.

2025 m. gruodžio mėn. Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinėje mokykloje vyko Komisijos narių susitikimas su mokyklos administracija, mokyklos taryba, mokytojais bei kitais suinteresuotais asmenimis: Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus atstove, Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Jurbarko rajono policijos komisariato atstovais. Darbinio pasitarimo metu bus aptariamas mokyklos reagavimas į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą.

Marijampolės apskrities vyriausiasis policijos komisariato Jurbarko rajono policijos komisariatas (toliau – Jurbarko rajono PK) nuolat vykdo intensyvią kovą bei prevenciją su nelegalia narkotinių medžiagų rinka. 2025 m. Jurbarko rajono PK už narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimą be gydytojo paskyrimo (LR ANK 71 str.) surašė 13 asmenų administracinio nusižengimo protokolus, iš jų nepilnamečiams asmenims nebuvo surašyta (2024 m. nepilnamečiams asmenims – 1), už alkoholinių gėrimų gėrimą viešose vietose arba neblaivaus asmens pasirodymą viešojoje vietoje (LR ANK 484 str.) surašė 64 administracinio nusižengimo protokolus (2024 m. – 97), už alkoholinių gėrimų vartojimą ar turėjimą, kai tai daro jaunesni negu dvidešimties metų asmenys (LR ANK 485 str.), surašė 47 administracinio nusižengimo protokolus (2024 m. – 32), už Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme nustatytas tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimą (LR ANK 492 str.) surašė 31 administracinio nusižengimo protokolą (2024 m. – 6).

Per 2025 m. pradėta 20 ikiteisminių tyrimų (2024 m. – 9): pagal LR BK 259 str. „Neteisėtas disponavimas narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti“ – 12 (2024 m. – 7); pagal LR BK 260 str. „Neteisėtas disponavimas narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis, turint tikslą jas platinti arba neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medžiagų kiekiu“ – 7 (2024 m. – 2), pagal LR BK 261 str. „Narkotinių ar psichotropinių medžiagų platinimas nepilnamečiams“ – 1 (2024 m. – 0).

Pagal LR ANK 422 str. – transporto priemonių vairavimas, kai tai daro neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojams pradėta 51 administracinė teiseną.

Jurbarko rajono PK vykdyta prevencija. Per 2025 m. Jurbarko r. PK bendruomenės pareigūnas lankėsi mokymo įstaigose ir skaitė paskaitas apie nepilnamečių teisinę atsakomybę (skaityta 31 paskaita). Jurbarko A. Giedraičio-Giedriaus gimnazijos mokiniams pravestas prevencinių paskaitų ciklas apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevenciją. Taip pat kartu su jaunaisiais policijos rėmėjais buvo lankytasi bendruomenėse ir supažindinta su priklausomybių žala organizmui ir gresiančia teisine atsakomybe. Kartu su jaunaisiais policijos rėmėjais buvo vykdomas projektas „Kartu mes stipresni 4“, kurį finansavo Jurbarko rajono savivaldybės administracija iš Jaunimo organizacijų ir neformalių jaunimo grupių teikiamų socialinių ir pilietinių iniciatyvų projektų lėšų. Projekto metu be kitų prevencinių veiklų jaunieji

policijos rėmėjai kartu su Šakių rajono PK jaunaisiais policijos rėmėjais dalyvavo edukacinėje išvykoje į Klaipėdos Karinių jūrų pajėgų bazę, parodydami, jog laiką galima leisti sveikai, aktyviai ir prasmingai, o ne renkantis žalingus įpročius. Vasarą Skirsnemunės miestelyje pagal Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektų konkursą vyko vaikų vasaros dienos stovykla (trukmė 5 dienos), kurios metu moksleiviai buvo supažindinti su el. cigarečių ir psichotropinių medžiagų žala organizmui. Stovyklos dalyviai turėjo fizinį užimtumą, laiką leido aktyviai, sveikai ir judriai, bei gerino psichoemocinę sveikatą. Metų pabaigoje (lapkričio mėn.) 9–12 klasių moksleiviams buvo organizuotos orientavimosi varžybos psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos tematika, kurios turėjo didelį pasisekimą – į varžybas noriai įsitraukė visų Savivaldybės ugdomo įstaigų moksleiviai.

VšĮ Jurbarko rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Psichikos sveikatos skyriuje (toliau – Psichikos sveikatos skyrius) dirbanti specialistų komanda teikia kompleksines paslaugas asmenims, kurie susiduria su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo problemomis bei įvairiais priklausomybės sutrikimais. Pagalbą pacientams teikia gydytojas psichiatras, psichologas, socialinis darbuotojas ir psichikos sveikatos slaugytojas.

Gydytojas psichiatras vertina paciento psichikos būklę, nustato pagalbos poreikį ir sudaro individualų gydymo planą. Esant būtinybei pacientai nukreipiami stacionariniam gydymui. Psichikos sveikatos skyriaus specialistai, teikdami medicininę, psichologinę ir socialinę pagalbą, siekia gerinti pacientų sveikatą, padėti spręsti socialinius klausimus, skatinti keisti žalingus įpročius bei stiprinti motyvaciją sveikesniam gyvenimo būdui.

Svarbus dėmesys skiriamas ne tik pačiam pacientui, bet ir jo artimiesiems. Artimųjų įsitraukimas dažnai turi didelę reikšmę sėkmingam gydymo ir sveikimo procesui. Dėl šios priežasties šeimos nariai skatinami aktyviai dalyvauti gydymo procese, jiems suteikiama informacija apie ligos eigą, galimus atkryčius bei būdus, kaip psichologiškai palaikyti sveikstantį asmenį.

Priklausomybės ligų gydymas yra sudėtingas procesas, nes neretai pirmas sunkumas yra paties žmogaus nenoras pripažinti problemą ir poreikį gydytis. Rengiant gydymo planą, atsižvelgiama į individualią paciento situaciją, jo socialines sąlygas, gyvenimo aplinkybes ir kitus veiksnius. Siekiama teikiamos paslaugas pritaikyti kiekvienam pacientui. Dažnai priklausomybių turintys asmenys susiduria ir su papildomais sunkumais: psichologiniais sutrikimais, nedarbo ar socialinės integracijos problemomis, todėl tai apsunkina gydymo procesą.

Informacija apie priklausomybės ligomis sergančius pacientus 2025 m. Psichikos sveikatos skyriuje:

- priklausomybe nuo alkoholio vartojimo sergantys pacientai – 175 (nuo metų pradžios apsilankė – 104);
- priklausomybe nuo kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo sergantys pacientai – 1 (nuo metų pradžios apsilankė – 1);
- išrašytų siuntimų dėl priklausomybės ligų gydymo – 17.

2025 m. Psichikos sveikatos skyriuje taip pat pradėtas visų pacientų, besikreipiančių dėl įvairių priežasčių, rizikingo alkoholio vartojimo vertinimas naudojant AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test) klausimyną. Šis testas leidžia anksti nustatyti rizikingą ar žalingą alkoholio vartojimą bei galimus priklausomybės požymius ir, esant poreikiui, laiku skirti konsultacijas ar gydymą.

Pacientams taikomas individualus gydymas, kuris nuolat peržiūrimas ir koreguojamas, atsižvelgiant į asmens poreikius bei situaciją. Pagalba teikiama kompleksiskai, bendradarbiaujant su kitomis institucijomis, galinčiomis prisidėti prie paciento gerovės. Siekiant užtikrinti efektyvų pagalbos teikimą, bendradarbiaujama su kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis, socialinių paslaugų įstaigomis, probacijos tarnybomis bei teisėsaugos organizacijomis. Taip pat organizuojamas pacientų gydymas ir rehabilitacija, dalijamasi reikalinga informacija, laikantis teisės aktų reikalavimų (elektroniniu paštu, oficialiais raštais ir kitomis priemonėmis).

2025 m. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Jurbarko VSB) teikė priklausomybės konsultanto paslaugas Savivaldybės gyventojams. Šiomis paslaugomis buvo siekiama padėti spręsti su alkoholio vartojimu susijusias problemas, jų daromą žalą alkoholi

vartojančiam asmeniui ir visuomenei. Buvo konsultuojami alkoholi vartojančio asmens šeimos nariai. Iš viso suteiktos 235 konsultacijos. Taip pat Savivaldybės gyventojams buvo teikiamos psichologo paslaugos. Konsultuoti asmenys, turintys problemų su žalingais įpročiais, arba asmenys, kurių artimieji turi žalingų įpročių. Iš viso suteiktos 196 konsultacijos.

Jurbarko VSB specialistai vedė edukacinius renginius, skirtus psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijai. Užsiėmimai vyko Savivaldybės ugdymo įstaigose, Jurbarko VSB, Jurbarko Dvaro parke, Jurbarko viešojoje bibliotekoje, Jurbarko švietimo centro (toliau – JŠC) Atvirame jaunimo centre. Iš viso suorganizuoti ir praversti 73 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3 772 asmenys. Buvo skaitomi pranešimai, paskaitos, ugdymo įstaigose vedamos pamokos, diskusijos, debatai ir kiti aktyvaus mokymo būdai, surengtos akcijos, protmūšiai. Parengti ir išleisti plakatai, lankstinukai, informaciniai pranešimai. Mokslo metų pradžios šventės metu specialistai organizavo viktoriną, kurios viena iš temų – psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija. JŠC Atvirame jaunimo centre kartu su Jurbarko rajono PK policijos bendruomenės pareigūnu jaunimui suorganizuota paskaita „Smurtas, Seksualinis smurtas. Išprievartavimo narkotikai“. Jurbarko VSB specialistai vaikų vasaros stovykloje „Mano svajonių vasara 4“ organizavo teorinį-praktinį užsiėmimą „Rūkymo, alkoholio ir narkotikų žala“. Vykusiose dviejuose vaikų dieninės vasaros ir rudens stovyklose vaikams buvo organizuoti užsiėmimai tema „Nepilnamečių teisine atsakomybe dėl psichotropinių medžiagų vartojimo“. Daugumoje Jurbarko rajono savivaldybės ugdymo įstaigų organizuotas prevencinių renginių ciklas „Pokalbiai apie...“, kuriuos vedė komandos BŪRYS lektoriai. Taip pat buvo organizuotas žygis „Linksminkis sveikai“. Jurbarko VSB specialistas vedė ankstyvosios intervencijos užsiėmimus, kuriuos baigė 17 asmenų.

Jurbarko rajono savivaldybės VSB vykdė projektą „Kompleksinių ir integruotų, mokslu pagrįstų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo užtikrinimas, bazinių visuomenės sveikatos paslaugų tikslinėms grupėms teikimas“. Projekto metu vykdyti užsiėmimų ciklai:

- „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo reikšmė onkologinių ligų išsivystymui“ suaugusiems asmenims, turintiems padidėjusią riziką susirgti onkologinėmis ligomis. Dalyvavo 20 asmenų (nuo 18 m. amžiaus).
- „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo reikšmė onkologinių ligų išsivystymui“, skirtas onkologinėmis ligomis sergantiems asmenims ir jų artimiesiems. Dalyvavo 10 asmenų (nuo 18 m. amžiaus).
- „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žala“ nėščiosioms ir (ar) besilaukiančioms moterims ir jų šeimos nariams. Dalyvavo 10 asmenų.
- „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žala“ šeimoms, auginančios 1–3 metų amžiaus vaikus. Dalyvavo 20 asmenų.

Taip pat Jurbarko VSB vykdė projektą „Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas ir prevencinių priemonių, stiprinančių visuomenės sveikatą bei psichologinę gerovę ir atsparumą stiprinimas Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse“. Projekto metu vykdyti užsiėmimai:

- „Festivalis nerūkantiems, nerūkymo šventė „Linksminkis sveikai!“ (angl. „Have healthy fun!“). Buvo siekiama skatinti jaunų žmonių laisvalaikį be psichoaktyvių medžiagų. Dalyvavo 102 asmenys.
- Kompleksiniai mokymai „Atjungtas“ (angl. „Unplugged“). Buvo vykdomos veiklos žalingų įpročių prevencijos temomis vaikams ir jaunimui bei jų artimos aplinkos nariams, t. y. tėvams, globėjams, mokyklos bendruomenės nariams, neformalios aplinkos nariams. Dalyvavo 67 asmenys.

Jurbarko ŠC Pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai vedė individualias konsultacijas vaikams ir paaugliams ankstyvosios psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos temomis. Taip pat buvo praverstos individualios konsultacijos tėvams apie pagalbos galimybes vaikams ir paaugliams, vartojantiems psichoaktyvias medžiagas (Psichoaktyvių medžiagų vartojimo ankstyvosios intervencijos programos įgyvendinimo etapai). Praverstos konsultacijos Savivaldybės ugdymo įstaigų pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams apie psichoaktyvias medžiagas bei

efektyvias prevencines priemones. 2025 m. Jurbarko ŠC specialistai atnaujino žinias „Ankstyvosios intervencijos“ programos srityje, dalyvavo diskusijoje „Narkotinių medžiagų vartojimas nepilnamečių tarpe“ bei nuotoliniuose mokymuose tema „Psichoaktyvių medžiagų vartojimas: iššūkiai ir prevencijos galimybės“.

Jurbarko sporto centras 2025 m. inicijavo veiklas, susijusias su asmens sveikatinimu, fiziniu aktyvumu ir sveiko gyvenimo būdo propagavimu, vykdytos vaikų vasaros užimtumo stovyklos ir kitos neformaliojo vaikų švietimo veiklos.

Jurbarko Naujamiesčio progimnazija 2025 m., siekdama vykdyti prevencinę veiklą (rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos klausimais), informavo ir švietė renginiuose mokinius ir jų tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą), mokiniams organizavo rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos paskaitas, pranešimus, diskusijas, viktorinas, varžybas ir kt.

Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistai Jurbarko rajono savivaldybėje teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais nagrinėjo pranešimus apie galimus vaiko teisių pažeidimus, taip pat ir dėl nepilnamečių rūkymo, girtavimo, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo. Pagal minėtus pranešimus įvertinus vaiko situaciją, buvo teikiamos rekomendacijos, vykdytos globojamų (rūpinamų) vaikų globos (rūpybos) peržiūros, apie nepilnamečių priklausomybių problemas bendrauta su vaiko atstovais pagal įstatymą, spręsti atstovo pagal įstatymą atsakomybės klausimai dėl nustatytų vaiko teisių pažeidimų, susijusių su nepilnamečių rūkymu, alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimu. Skyriaus specialistai taip pat bendradarbiavo su paslaugas teikiančiais specialistais dėl ankstyvosios intervencijos taikymo nepilnamečiams, susidūrusiems su alkoholio vartojimo problema. Vyko nuolatinis bendravimas ir bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, aptartos nepilnamečių priklausomybių problemos bei galimi šių problemų sprendimo būdai. Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus vertinimu, svarbu užtikrinti pagalbos nepilnamečiams teikimą, šios pagalbos prieinamumą ir reguliarumą. Specialistai nuolat dalyvauja įvairiuose mokymuose, seminaruose, kuriuose aptariami ir nepilnamečių priklausomybių bei su tuo susijusių problemų klausimai. Nuolat vyksta bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir institucijomis tiek nepilnamečių priklausomybių prevencijos, tiek ir nepilnamečių rūkymo, girtavimo, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo klausimams aptarti, sprendimams pagal kompetenciją priimti konkrečiose situacijose.

VšĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“, įgyvendindama Narkotikų kontrolės komisijos 2025 m. veiklos plano priemones, nuosekliai dirbo su įvairiomis tikslinėmis grupėmis, siekdama formuoti neigiamą požiūrį į narkotinių, psichotropinių ir kitų svaiginimuisi vartojamų medžiagų vartojimą bei stiprinant psichinę sveikatą. Priemonės buvo įgyvendinamos per kasdienes individualias ir grupines konsultacijas, kuriose socialiniai darbuotojai tiesiogiai dirbo su paslaugų gavėjais, atsižvelgdami į jų amžių, gyvenimo patirtį ir socialinę aplinką. Konsultacijų metu buvo teikiama informacija apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą sveikatai, santykiams, mokymuisi ar darbui, paneigiami paplitę mitai, ieškoma sveikų alternatyvų atsipalaidavimui bei sprendimų kasdieniams sunkumams. Su paaugliais buvo taikomi interaktyvūs metodai, diskusijos ir pavyzdžiai iš populiarios kultūros, o su suaugusiais – daugiau dėmesio skirta šeimos santykiams, darbo aplinkai ir atsakomybės klausimams.

VšĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“ atvejo vadybininkas, Komisijos narys, dalyvavo mokymuose „Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija per aktyvų bendruomenės įsitraukimą“. Mokymų metu buvo pristatyti naujaisi prevencijos metodai, akcentuojant bendruomenės vaidmenį mažinant psichoaktyvių medžiagų vartojimo riziką. Po mokymų su įstaigos darbuotojais buvo pasidalinta metodine medžiaga, kuri integruota į kasdienį darbą: individualias konsultacijas, grupinius užsiėmimus, bendruomenės įtraukimo iniciatyvas bei tėvų ir globėjų informavimą. Tai leido sustiprinti prevencinį dialogą su paslaugų gavėjais ir jų šeimomis.

VšĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“ užtikrina psichologo konsultacijas globjamiems vaikams. Psichologas teikia individualią ir grupinę pagalbą, sprendžia emocinius, elgesio ir adaptacijos sunkumus, stiprina vaikų savivertę bei ugdo socialinius įgūdžius. Psichologas konsultuoja ir globėjus bei rūpintojus, padėdamas jiems suprasti vaikų emocinius poreikius, stiprinti

tarpusavio santykius ir kurti saugią aplinką. Kitais atvejais, kai paslaugų gavėjai nėra globojami vaikai, socialiniai darbuotojai juos nukreipia pas kitus psichologus ar psichikos sveikatos specialistus, taip užtikrina pagalbos tęstinumą. Pagalba teikiama socialinę riziką patiriančioms šeimoms, turinčioms problemų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo. Socialiniai darbuotojai lankosi šeimose, vertina jų situaciją, teikia emocinę paramą, taiko motyvacinės intervencijos metodus, skatindami keisti elgesį ir ieškoti pagalbos. Vaikai iš socialinę riziką patiriančių šeimų įtraukiami į užimtumo veiklas, gauna psichologo konsultacijas. Šeimos nukreipiamos į priklausomybės ligų centrus pas psichikos sveikatos specialistus, nevyriausybinės organizacijas.

2025 m. kartą per mėnesį buvo organizuoti grupiniai užsiėmimai, skirti ugdyti tėvystės įgūdžius, spręsti konfliktus ir stiprinti tarpusavio ryšius. Teikta praktinė pagalba tvarkantis su kasdieniais iššūkiais. Įgyvendintos ir įgyvendinamos priemonės leidžia nuosekliai stiprinti paslaugų gavėjų informuotumą apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą, formuoti neigiamą požiūrį į jų vartojimą, skatinti sveikesnį gyvenimo būdą, stiprinti psichinę sveikatą bei užtikrinti pagalbos prieinamumą tiek vaikams, tiek suaugusiems.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius 2025 m. aktyviai tarpininkavo sprendžiant sudėtingus asmenų priklausomybių atvejus. Užtikrinant reikiamą pagalbą, bendradarbiauta su Psichikos sveikatos skyriumi, Priklausomybių ligų centru bei Jurbarko VSB.

Pagrindinės veiklos kryptys:

- Prevencija ugdymo įstaigose: Dalyvauta 24-iuose mokyklų Vaiko gerovės komisijų posėdžiuose. Susitikimų metu spręsti aktualūs mokinių psichoaktyviųjų medžiagų (alkoholio, tabako bei elektroninių cigarečių) vartojimo prevencijos ir intervencijos klausimai.
- Darbas su šeimomis: Suorganizuoti 49 susitikimai su vaikais, jų tėvais ar globėjais (rūpintojais) dėl administracinių nusižengimų, susijusių su alkoholio ir tabako vartojimu nesulaukus leistino amžiaus.
- Pagalbos organizavimas: Susitikimų metu pagrindinis dėmesys skirtas ne tik pažeidimų analizei, bet ir tikslingos pagalbos organizavimui bei motyvavimui keisti žalingus įpročius.

III. IŠVADOS

2026 m. Komisijos nariai ir toliau prisidės prie geresnės pagalbos prieinamumo vaikams ir jauniems žmonėms, kurie susiduria su kompleksinėmis elgesio problemomis – delinkventiniu elgesiu (priskiriami smulkūs nusižengimai, moralinių elgesio normų pažeidimai, kurie nesukelia rimto pavojaus ir nepadarо didelės žalos, pvz., konfliktiškas elgesys, epizodiškas alkoholio vartojimas, bėgimas iš pamokų ir kt.), agresija, rizikingu gyvenimo būdu, priklausomybėmis nuo alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų ir pan. Sveika mityba, fizinis aktyvumas, darbo, mokymosi ir poilsio režimas, lytinis švietimas, streso ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija – tai šešios sritys, kurios padeda užtikrinti gyventojų sveikatą ir mažinti galimas ligas bei susirgimus. Sprendimai bus grindžiami prevencinėmis priemonėmis, didinant gyventojų psichologinį ir emocinį raštingumą, skatinant visuomenės sąmoningumą ir savitarpio pagalbą, įgyvendinant į asmens poreikius orientuotos priklausomybių prevencijos, gydymo ir tęstinės psichosocialinės pagalbos teikimo priklausomam asmeniui priemones, užtikrinant paslaugų įvairovę, aprėptį ir kokybę.

Jurbarko rajono savivaldybės Narkotikų
kontrolės komisijos pirmininkas

Aivaras Šlekys